

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Η διαφθορά στη Δικαιοσύνη

Του Μ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ αποκαλύψεις των περιπτώσεων διαφθοράς στον χώρο της Δικαιοσύνης αποτελούν ασφαλώς σημαντική συμβολή για την καταπολέμησή της. Είναι χρήσιμες ακόμη και για τις περιπτώσεις που ήταν, έστω εν μέρει, γνωστές στα αρμόδια όργανα της δικαιοσύνης, γιατί τα παρακινούν να δραστηριοποιηθούν ενεργότερα και αποτελεσματικότερα στην πάταξη του φαινομένου αυτού.

Αν υπήρξε μέριμνα να σμικρυνθεί το πραγματικό μέγεθος της παρανομίας, για να μην πάρει, δημοσιοποιούμενο, διαστάσεις που θα έπλητταν το κύρος της Δικαιοσύνης, θα επρόκειτο για μια κακώς νοούμενη προστασία του δικαστικού σώματος. Η πραγματική

Στην κοινωνία μας

κάθε άλλο παρά λειτουργούν

όλα άψογα, αλλά πάντως

απονέμεται δικαιοσύνη

προστασία του θα ήταν η παραδειγματική τιμωρία των ενόχων και η γνωστοποίηση της τιμωρίας. Είναι καλύτερο να γνωρίζει ο πολίτης ότι υπάρχουν επίορκοι δικαστές αλλά ότι αυτοί αποβάλλονται από το σώμα, παρά να νομίζει εσφαλμένως ότι δεν υπάρχουν.

Αυτή η συμβολή είναι η θετική πλευρά των αποκαλύψεων. Συνήθως όμως αποσιωπάται η αρνητική πλευρά ως προς τον τρόπο με τον οποίο γίνονται οι αποκαλύψεις.

Πρώτον, υπάρχει υπερβολή και αβασάνιστη επέκταση των καταγγελιών σε πρόσωπα για τα οποία είτε δεν υπάρχουν επαρκείς επιβαρυντικές ενδείξεις είτε οι ενδείξεις αφορούν μικρή παραβατικότητα που δεν δικαιολογεί τον δημόσιο διασυρμό τους. Η προσωπικότητα του ατόμου δεν μπορεί να γίνεται άθυρμα στα χέρια του οποιουδήποτε.

Δεύτερο (σοβαρότερο αυτό) αρνητικό σύμπτωμα είναι η τάση που διαμορφώνεται (ίσως και επιδιώκεται) να αποδεχούμε, στο όνομα ορισμένων επιτυχιών της, τη γενικευμένη χρήση της κρυφής κάμερας. Παραγνωρίζοντας ότι η χρήση αυτή είναι παράνομη και ότι αίρεται ο παράνομος χαρακτήρας, κατά τη νομοθεσία μας, σε ακραίες περιπτώσεις στις οποίες μόνο έτσι μπορούσε να διαφυλαχθεί ουσιώδης δημόσιο συμφέρον, π.χ. να εξιχνιασθεί βαριά εγκληματικότητα.

Αν αποδεχόμαστε το προνόμιο κάποιων προσώπων να αποφασίζουν μόνοι τους αν, πώς και σε ποιες περιπτώσεις θα προχωρήσουν π.χ. σε παράνομες υποκλοπές τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, με μόνες εγγυήσεις, όρους ή φραγμούς τη δική τους υποκειμενική κρίση και βούληση, θα φθάναμε σε υποκατάσταση των θεσμών από την αυθαιρεσία του καθενός που θέτει τον εαυτό του υπεράνω των νόμων. Θα βρισκόμαστε πολύ κοντά στο να δεχθούμε ότι είμαστε μια καθστερημένη κοινωνία ή μάλλον μια πρωτόγονη κοινωνία, όπου δεν μπορεί να λειτουργήσουν οι θεσμοί και όπου επικρατεί ο νόμος της ζούγκλας.

Η γενικότερη αυτή αρνητική αξιολόγηση της κοινωνίας μας, πλην του ότι εκτρέφει πνεύμα απογοήτευσης που οδηγεί σε αδράνεια και απραξία, δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Τα σκάνδαλα που αποκαλύφθηκαν είναι η εξαίρεση. Οι έντιμοι δικαστικοί λειτουργοί, που αποτελούν (σε σύνολο περίπου 3.500 μελών του σώματός τους) τη μεγάλη πλειονότητα, πρέπει, αφού αποβάλουν με τις νόμιμες διαδικασίες από τους κόλπους τους τους επίορκους αλλά και τους ανεπαρκείς, να συνεχίσουν, εντεινόντας βέβαια τις προσπάθειές τους, να απονέμουν δικαιοσύνη κατά συνείδηση και με ηρεμία και όχι υπό το κράτος ψυχικής πίεσης από τα πρόσφατα γεγονότα. Αυτή είναι η καλύτερη απάντηση των έντιμων δικαστών και ο καλύτερος τρόπος προστασίας του κύρους τους και, τελικά, των θεσμών.

Ο κ. Μιχάλης Σταθόπουλος είναι καθηγητής της Νομικής Σχολής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και πρώην υπουργός Δικαιοσύνης.

Του ΚΩΣΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οι αμαρτίες της Εκκλησίας

Του Ι. Κ. ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗ

ΜΟΛΙΣ ΕΙΧΕ τελειώσει η λαοσύνναξη του Αρχιεπισκόπου για τις ταυτότητες. Δεν είχαν προλάβει ακόμη να τυλίξουν το λάβαρο που είχαν φέρει από την Αγία Λάβρα και ένας ιεράρχης δήλωνε με φαρδύτατο χαμόγελο στις κάμερες:

— *Αύριο η κυβέρνηση θα πέσει!*

Ήταν ο Μητροπολίτης Αττικής *Παντελεήμων*. Φυσικά, η κυβέρνηση δεν έπεσε. Στις δημοκρατίες, ως γνωστόν, οι κυβερνήσεις ούτε πέφτουν ούτε ανεβαίνουν από τα λάβαρα της Αγίας Λάβρας. Αυτός που φαίνεται προς το παρόν να πέφτει και, μάλιστα, κατά τον πιο οικτρό τρόπο είναι ο Μητροπολίτης Αττικής.

Εντελώς συμβολικά ενταφιάζεται μαζί του και μια επιταχισμένη προσπάθεια να αναγορευθεί η Εκκλησία της Ελλάδος σε ρυθμιστικό παράγοντα της δημόσιας ζωής. Μια προσπάθεια προαγωγής της σε υπερθεσμικό άρχοντα ο οποίος θα οδηγεί, θα καθοδηγεί, θα επιβάλλει και θα κηρύσσει το κατά κόσμον «καλό» και το «κακό», προτού αποφανθεί για το ορθό και το λάθος. Μια απόπειρα συντηρητικής εκτροπής της ελληνικής κοινωνίας μέσα από την ακατάσχετη ηθικολογία, έναν γενικόλογο ξερολισμό και μια συνεχή πλειοδοσία ακεραιότητας και αρετής.

Προσφάτως ακόμη ο Αρχιεπίσκοπος μιλούσε με πάθος για το «κουσούρι» της ομοφυλοφιλίας και παρέδιδε από άμβωνος μαθήματα ηθικής. Βιάστηκε. Διότι αν είναι έτσι τα πράγματα, τότε η Εκκλησία του μάλλον αποδεικνύεται ασφυκτικά γεμάτη από «κουσούρια». Η ιεραρχία ολόκληρη εμφανίζεται σαν ένα μαυροφόρο κουβάρι άνομων και πα-

ράνομων σχέσεων και συναλλαγών όπου τα «κουσούρια» των μεν χρησιμοποιούνται από τους δε για να εκβιάζουν τους υπολοίπους.

Προσφάτως ακόμη, η Εκκλησία της Ελλάδος ζητούσε να έχει λόγο στα βιβλία Θρησκευτικών που διδάσκονται στα σχολεία στο όνομα της «*ηθικής αγωγής*» των παιδιών μας. Μπα; Ηθική αγωγή; Και από ποιους; Από τους *Γιοσάκηδες* και τους *Κουλουσούσες*; Ή μήπως από εκείνους με τις ροζ κασέτες; Ποιοι είναι αυτοί που θα μιλούν για την ηθική αγωγή των άλλων, όταν στερούνται ηθικής αγωγής οι ίδιοι;

Όταν σε κόφτει η δικαιοσύνη

του Θεού, δεν γίνεται

να «στήνεις»

τα δικαστήρια των ανθρώπων

8

Οι αποκαλύψεις των τελευταίων ημερών καταφέρνουν να εκπλήξουν ακόμη και όσους έχουν μάθει να αντιμετωπίζουν με βαθιά δυσπιστία τα κηρύγματα ηθικής, από όπου και αν προέρχονται. Καταφέρνουν να εντυπωσιάσουν ακόμη κι όσους θεωρούν ότι η ηθικολογία δεν είναι συνήθως παρά το άλλοθι των υποκριτών. Και σίγουρα τρομάζουν όσους εξακολουθούν να έχουν σε υψηλή εκτίμηση την πνευματική αποστολή μιας Εκκλησίας, όσους θεωρούν αυτή την αποστολή αναντικατάστατη.

Το σοβαρότερο, όμως, είναι πως όσα αποκαλύπτονται σήμερα ήταν λίγο-πολύ γνωστά. Τα ήξεραν οι ίδιοι και τα συγκάλυπταν – μια συγκάλυψη η οποία

βαραίνει το σύνολο της ιεραρχίας αφού όλα τα στοιχεία που έρχονται στο φως της δημοσιότητας βρίσκονται από καιρό στη διάθεση της Ιεράς Συνόδου. Τα ήξεραν άλλοι και σιωπούσαν – για λόγους συννενοχής ή σκοπιμότητας. Τα ήξεραν, τέλος, και αυτοί που τα χρησιμοποιούσαν υπέρ των συμφερόντων τους.

Υπό αυτή τη έννοια, η κρίση είναι βαθιά κι δεν θα ξεπεραστεί εύκολα. Για τον απλούστατο λόγο ότι πληττει την Εκκλησία ακριβώς το σημείο επί του οποίου εδράζει και η υπεροχή της: *την ηθική της συγκρότηση και την πνευματική της ακεραιότητα*. Ακριβώς επειδή τίποτε από τα δύο δεν είναι αποδείξιμο, το ζητούμενο είναι να γίνονται πιστευτά. Αλλά ποιος θα πιστέψει τώρα ότι η Εκκλησία μιλάει στο όνομα της αρετής όταν ο άλλος του λέει στην κασέτα να πάνε μαζί διακοπές στην Καραϊβική; Ποιος θα πιστέψει ότι η Εκκλησία διακονεί την ηθική όταν οι μισοί μητροπολίτες βρίσκονται στα δικαστήρια με τους άλλους μισούς για το ποιος έπιασε τον άλλον σε μπαράκι;

Είναι ίσως σκληρό να χρεώνεται ολόκληρη η ιεραρχία τη συμπεριφορά ορισμένων μελών της, να το δεχθώ. Αλλά δεν είναι άδικο. Η Εκκλησία μιλάει πάντα ως σύνολο, άρα έτσι πρέπει και να αντιμετωπίζεται. Και ύστερα η ίδια διεκδικεί την εκπροσώπηση του θείου στα καθ' ημάς στο όνομα μιας χάριτος που δικαιωματικά της εκχωρήθηκε. Μόνο που όταν θέλεις να μιλάς στο όνομα της δικαιοσύνης του Θεού, δεν μπορείς ταυτοχρόνως να στήνεις τις συνθέσεις των δικαστηρίων των ανθρώπων.